

‘Ik vond het heel fijn om bekende gezichten te kunnen blijven zien’

Toen Nederland in maart op slot ging vanwege het coronavirus, zette dat het leven van veel cliënten in de gehandicaptensector op zijn kop. Hun sociale kringen werden kleiner en erop uitgaan, kon even niet. Hoe stimuleer je dan als zorginstelling dat je cliënten toch zoveel mogelijk hun dagelijkse structuur kunnen blijven vasthouden? Organisatie Active4you (<https://active4you.nl>) bedacht een alternatief. ‘Door de coronacrisis is er iets in gang gezet, waardoor we dagbesteding nog meer op maat willen aanbieden.’

Bij activiteitenbegeleidster Rachel Rouschop begon het balletje te rollen toen ze op de dagbesteding met een hele berg eten bleef zitten. Rachel: ‘De eerste week toen ook onze cliënten thuis moesten blijven, was de dagbesteding nog gewoon open. Maar niemand kwam meer langs. Cliënten waren niet alleen bang om zelf besmet te raken, maar ook om anderen te besmetten. Toen ontstond het idee om de maaltijden langs te brengen bij cliënten, een praatje met hen te maken en zo een vinger aan de pols te houden.’

Totale chaos

Cliënte Rosy Geraerts was erg blij met dat dagelijkse bezoeken. In haar eigen woorden zou het ‘een totale chaos’ zijn geworden, als ze de ondersteuning van Active4you niet had gehad. Rosy: ‘Mijn eigen avondeten voorbereiden, lukt al niet. Ik kan hooguit een boterham smeren met telkens hetzelfde broodbeleg, omdat ik niet alles zelf kan openmaken. Nu hoefde ik mij daar in ieder geval geen zorgen over te maken.’

Ook directrice Chantal van Falier was direct enthousiast over Rachels plan: ‘Op onze locatie in Maastricht werken we met een volwassenen doelgroep. Veel van deze cliënten hebben een combinatie van een verstandelijke, lichamelijke en of een gedragsbeperking. Dat maakt dat ze structuur en begeleiding nodig hebben. Het is dan niet haalbaar om zorg op afstand te leveren. Je moet iemand in de ogen kunnen kijken om te zien hoe het met hem of haar gaat. En tel daarbij op dat cliënten ook niet goed weten hoe ze online moeten communiceren. Appen gaat nog wel, maar zoiets als een onlinevergaderprogramma op je computer installeren, is voor sommigen al een stap te ver.’

Groepsapp en creatieve pakketten

Rachel: 'Met het langsbrengen van eten wilden we voorkomen dat mensen vereenzaamden. Veel van onze cliënten hebben al een kleine sociale kring, en dat viel door corona vrijwel geheel weg.' Iets dat Rosy kan beamen: 'Voor mij betekent de dagbesteding naast structuur ook het hebben van sociale contacten. Dat was er in een keer niet meer. Als dan ook je gewone sociale contacten niet meer kunnen komen, blijft er weinig over. Ik vond het dan ook heel fijn dat ik op deze manier bekende gezichten kon blijven zien.'

Chantal: 'Toch kunnen ook wij niet 24 uur per dag aanwezig en beschikbaar zijn. Daarom hebben we op een gegeven moment een groepsapp opgezet, zodat cliënten ook elkaar moed in konden spreken. En dat werkte. Ze werden elkaars vangnet, heel mooi om te zien.'

Rachel: 'En om de verveling thuis tegen te gaan, zijn we begonnen met het uitdelen van creatieve pakketten. Zo hebben veel cliënten kaartjes gemaakt voor mensen uit de zorg. Die haalden wij dan weer op en deelden we uit. Mooi om te zien wat er in tijden van crisis allemaal ontstaat.'

Maatwerk bieden

Hoewel de manier van zorg verlenen door de coronacrisis veranderde, bleef het uitgangspunt voor Active4you hetzelfde: kijken waar de cliënt behoefte aan heeft. In Rosy's geval betekende dat een rondje wandelen met een van de begeleiders. Rosy: 'Op een gegeven moment kon ook de fysio niet meer langskomen met wie ik altijd een stukje ga wandelen om in beweging te blijven. Het was fijn dat ik dat met Rachel kon oppakken.' Rachel: 'We kijken heel erg naar waar mensen behoefte aan hebben en proberen daar zoveel mogelijk bij aan te sluiten.'

Iets wat ook bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) niet onopgemerkt is gebleven. Het voorbeeld van Active4you, is dan ook een van de initiatieven die valt onder het vernieuwingstraject 'Begeleiding à la carte', onderdeel van het programma Volwaardig Leven (zie kader).

Vernieuwingstraject Begeleiding à la carte

Bij het vernieuwingstraject Begeleiding à la carte (<https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/volwaardig-leven/begeleiding-a-la-carte>) zoomt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) samen met zorgaanbieders in op persoonsgerichte zorg. Daarbij gaat het om de vraag hoe je als zorgaanbieder zo goed mogelijk kunt aansluiten bij de wensen en behoeften van mensen met een beperking. Zorgprofessionals, cliënten en hun naasten werken hun vernieuwende voorbeelden en eigentijdse ideeën hierover verder uit. Voor een aantal trajecten, zoals bij Active4you, werkte het coronavirus daarbij als katalysator. Het leverde nieuwe inzichten op. Bijvoorbeeld over de invulling van de dagbesteding, de persoonlijke voorkeuren van cliënten, en het belang van maatwerk. Deze voorbeelden en de geleerde lessen deelt VWS met de andere deelnemers aan het traject. De praktische kennis die dit oplevert wordt beschikbaar gesteld voor de hele sector.

Begeleiding à la carte is onderdeel van het VWS-programma Volwaardig Leven (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gehandicaptenzorg>) dat in oktober 2018 van start ging. Via de actielijnen persoonsgerichte zorg, toegankelijke zorg en naasten ontzorgen, wil dit programma de gehandicaptenzorg en complexe zorg meer passend maken en beter voorbereiden op de toekomst.

'Bij sommige cliënten zagen we dat ze onze alternatieve manier van zorg bieden ook heel prettig vonden'

Chantal: 'De coronacrisis heeft iets in gang gezet, waardoor we de dagbesteding nog meer op maat willen aanbieden. Het is fijn dat iedereen nu weer in kleiner groepsverband naar de dagbesteding kan komen. Maar bij sommige cliënten zagen we dat ze onze alternatieve manier van zorg bieden ook heel prettig vonden. Voor hen werkt het dan beter om een combinatie aan te bieden. Denk aan iemand met autisme die het fijner vindt om twee in plaats van drie dagen fysiek aanwezig te zijn op de dagbesteding. Die derde dag hoeft hij de deur niet uit, maar kan op gezette tijden, via bijvoorbeeld videobellen, toch even contact hebben met de groep op de dagbesteding.'

Cultuuromslag

'Uiteraard geldt dat niet voor alle mensen', benadrukt Chantal. 'En zo'n aanpak vergt ook een cultuuromslag bij de medewerkers. Want hoe gaat dat dan en wat wordt er van hen verwacht? Daarom heb je zoiets niet van de een op andere dag structureel georganiseerd. Maar we proberen de dingen die we uit de coronacrisis hebben geleerd wel mee te nemen en op een goede manier te benutten. En daarbij komt dat corona voorlopig nog niet voorbij is. Ook daar moeten we rekening mee houden.'

Corona is inderdaad nog niet voorbij. Maar wat er ook gebeurt, Rosy weet nu dat ze verzekerd blijft van een avondmaaltijd en een bekend gezicht.